

EL LLENGUATGE

*Mots
collectius*

Si ens decidim a fer servir substantius de nova creació com és ara *temàtica* i *problemàtica*, és evident que els hem d'atribuir, respectivament, els significats de «conjunt de temes» i «conjunt de problemes», entesos, però, no com unes meres pluralitats, sinó com uns conjunts sistemàtics de temes o de problemes entre els quals hi ha una interrelació. La Gran Enciclopèdia Catalana només admet el segon d'aquests dos substantius, el qual defineix amb els termes següents: «Conjunt de problemes que planteja una ciència, una filosofia, etc.» Hom podria, potser, assajar una definició anàloga de *temàtica*: «Conjunt de temes tractats o a tractar en un curs, una assignatura, etc.», encara que hom correria el risc que aquesta definició es reduís a la simple equivalència del plural *temes*. Perquè això és, en realitat, el que s'esdevé en l'ús avui tan freqüent de substantius com *temàtica* i *problemàtica*: que quan es diu *la temàtica* i *la problemàtica* no es vol dir sinó *els temes* i *els problemes*, i la preferència que hom demostra per aquells neologismes de valor col·lectiu no obeeix sinó a un desig de «tecnificar» el llenguatge —i, és clar, al mimetisme general. No és segurament per casualitat que la Gran Enciclopèdia ha admès *problemàtica*, que permet una definició que justifica l'ús i l'admissió del mot, i no s'ha decidit, en canvi, a admetre *temàtica*, que, com hem vist, ofereix més resistència a ésser definit amb un significat que no equivalgui al simple plural del seu mot primitiu. I no hi ha dubte que, partint de la definició que en dona l'Enciclopèdia, l'ús de *problemàtica* per a referir-se a un simple conjunt de problemes de la vida quoti-

diana constitueix, si més no, una banalització del mot. No sembla gens desenraonat, per tant, de recomanar una preferència general per *els temes* i *els problemes*, quan és això el que realment es vol dir.

Però fins i tot admement *la temàtica* i *la problemàtica* com a equivalents de *els temes* i *els problemes*, en l'abús que avui es fa d'aquests mots col·lectius es va encara més enllà, perquè ja s'arriben a fer servir desproveïts d'aquest valor col·lectiu, és a dir, significat *el tema* i *el problema*, cosa que condueix, com a conseqüència natural, a l'ús dels plurals *les temàtiques* i *les problemàtiques*. I aquest abús, del qual segurament trobaríem molts d'altres casos, si que no facil·lem a dir que és francament condemnable.

Albert Jané